

AKADEMİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

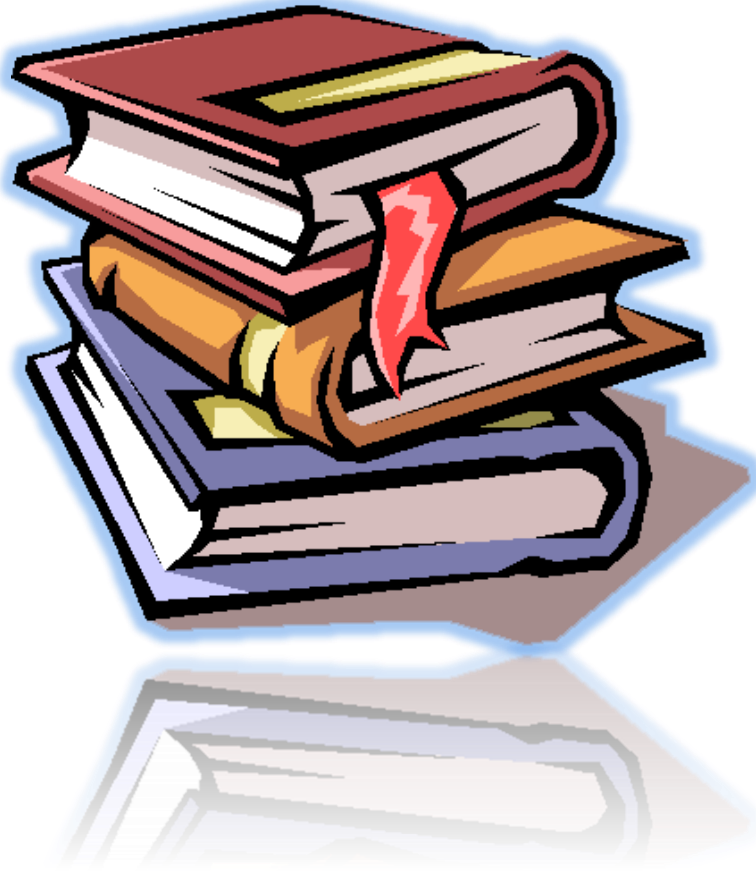
KONU ADI : 2/ Türkiye'de Ve Dünyada İş Sağlığı Ve Güvenliği
HAZIRLAYAN:YORUM AKADEMİ

Sıra No / Konu	4 / Türkiye'de Ve Dünyada İş Sağlığı Ve Güvenliği
Konunun genel amacı	Katılımcılara, istatistiki veriler ve karşılaştırmalarla dünyada ve Türkiye'deki iş sağlığı ve güvenliği durumu hakkında temel bilgiler kazandırmaktır. .
Öğrenme hedefleri	➤ Bu dersin sonunda katılımcılar; ➤ İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramını tanımlar ➤ İş Sağlığı ve Güvenliğinin Türkiye'deki ve Dünyadaki Tarihsel Gelişimini özetler ➤ ILO iş sağlığı ve güvenliği verileri, WHO meslek hastalıkları verileri, OSHA, AB ülkeleri iş sağlığı ve güvenliği verileri ve SGK Türkiye iş sağlığı ve güvenliği verilerini kullanarak mevcut iş sağlığı ve güvenliği durumunu belirler. ➤ ILO 155, ILO 161, ILO 187 Sözleşmelerini Tanımlar ➤ Sosyoekonomik gelişmişlik ile iş sağlığı ve güvenliği ilişkisini belirler ve karşılaştırma yapar.
Konunun alt başlıkları	➤ İstatistiklerle dünyadaki iş sağlığı ve güvenliği durumu ➤ SGK verileri ile Türkiye'deki iş sağlığı ve güvenliği durumu ➤ Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerle Türkiye karşılaştırması

Eğitimin Amacı

Katılımcılara, istatistiki veriler ve karşılaştırmalarla dünyada ve Türkiye'deki iş sağlığı ve güvenliği durumu hakkında temel bilgiler kazandırmaktır.

Öğrenim Hedefleri

- ILO iş sağlığı ve güvenliği verileri, WHO meslek hastalıkları verileri, OSHA, AB ülkeleri iş sağlığı ve güvenliği verileri ve SGK Türkiye iş sağlığı ve güvenliği verilerini kullanarak mevcut iş sağlığı ve güvenliği durumunu belirler.
- Sosyoekonomik gelişmişlik ile iş sağlığı ve güvenliği ilişkisini belirler ve karşılaştırma yapar.

İş Sağlığı Kavramı

Çalışanların sağlıklarını **sosyal, ruhsal ve bedensel** olarak en üst düzeyde tutmak, Çalışma koşullarını ve üretim araçlarını **sağlığa uygun hale getirmek**, Çalışanları zararlı etkilerden koruyarak **işin ve çalışanın birbirine uyumunu** sağlamak, üzere kurulmuş bir tıp dalıdır.

İş Sağlığı - Amaç

Meslek hastalıklarını önlemek,

Bunun için:

- Çalışanlara sağlıklı bir çalışma ortamı sunmak,
- Çalışma koşullarının olumsuz etkilerinden onları korumak,
- İş ve işçi arasında mümkün olan en iyi uyumu sağlamak,
- İşyerlerindeki sağlık yönünden riskleri tamamen ortadan kaldırmak ya da doğabilecek zararları en aza indirebilmektir.

İş Güvenliği Kavramı

İşçilerin iş kazalarına uğramalarını önlemek amacıyla güvenli çalışma ortamını oluşturmak için alınması gereken önlemler dizisidir.

İş Güvenliği - Amaç

İş Kazalarını önlemek,

Bunun için:

- Çalışanlara güvenli bir çalışma ortamı sunmak,
- Çalışma koşullarının olumsuz etkilerinden onları korumak,
- İş ve işçi arasında mümkün olan en iyi uyumu sağlamak,
- İşyerlerindeki güvenlik yönünden riskleri tamamen ortadan kaldırmak ya da doğabilecek zararları en aza indirebilmektir.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- Bugünkü anlamda İSG olarak tanımlanabilecek çalışmalar, ilk olarak köleci toplumlardan **eski Roma'da (İTALYA)** gözlenmiştir. Ünlü tarihçi **Heredot** ([MÖ 484](#) - [MÖ 425](#)) ilk kez çalışanların verimli olabilmesi için yüksek enerjili besinlerle beslenmeleri gerektiğine değinmiştir.
- Atina'lı ünlü filozof Sokrates (M.Ö. 469-399), o dönemdeki çalışanları tanımlarken “el işi yapmanın onursuz bir uğraşı olduğunu, kimsenin bu işlerde çalışanlarla arkadaşlık etmek istemediğini, hatta kentli birisi için bu tarz çalışmanın yasal olmadığını” ifade etmiştir.
- Sokrates'in öğrencisi ve arkadaşı olan **Platon**'un (Eflatun; M.Ö. 428-348) zanaatkârların çalışma koşullarından kaynaklanan sorunlarına işaret ettiği bilinmektedir.
- Platon'un öğrencisi olan ünlü bilgin **Aristo** (M.Ö. 384-322) ise koşucularda gözlediği bazı sorunları tarif etmiş, gladyatörlerin beslenmesi için dikkat edilmesi gereken konulara işaret etmiştir.
- M.Ö. 370 yıllarında **Hipokrat**, kurşunun zararlı etkilerini ortaya koyduğu bir çalışma yapmıştır.
- M.Ö. 200 yıllarında Hipokrat'ın çalışmalarını daha da geliştiren **Nicander**, kurşun koliği ve kurşun anemisini incelemiş ve tanımlamıştır.
- M.S. 23-79 yıllarında yaşamış olan **Pliny** de tozlu yerlerde çalışmanın risklerine işaretler, tozlu işyerlerinde çalışanlar arasında öksürük, nefes darlığı gibi belirtilerin görüldüğünü belirtmiştir. Çalışma ortamındaki tehlikeli tozlara karşı çalışanların maske yerine geçmek üzere başlarına torba geçirmelerini önermiştir.

DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- Roma İmparatorluğu döneminde toksikoloji oldukça ilerlemiş, birçok bitkisel zehir, arsenik ve arsenik asidi tuzlar bulunmuştur. **Dioscorides** (MS 40 – 90) ise zehirleri bitkisel, hayvansal ve mineral kaynaklı olmak üzere üçe ayırmış ve bu ayırım yüzyıllar boyunca kullanılmıştır.
- **Juvenal** (M.S. 60-140) ise, demircilerde görülen göz hastalıklarının işten kaynaklandığını, sürekli ayakta çalışanlarda varis oluşabileceğini açıklamıştır.
- **Galen** (M.S. 130- 201) ise, madenciler, kimyacılar, terziler, balıkçılar, çiftçiler ile metalürji alanında, dericilikte ve imalat işlerinde çalışanlarda görülen ve bir kısmı daha önce Hipokrat tarafından da tanımlanmış olan çeşitli hastalıklara işaret etmiştir.
- 1473 yılında kuyumcularla ilgili bazı hastalıkları inceleyen **Urlich Ellenbrong**, yalnızca izlenimlerini bildirmekle yetinmiştir.
- Alman hekim **Paracelsus** (1493-1541), Tirol maden işletmelerinde işyeri hekimi olarak çalışırken Dünya’da ilk iş hekimliği kitabı olan “**De Morbis Metallicis**” adlı eserini yazmıştır. Kitapta maden işletmelerinin çeşitli bölümlerinde çalışan işçilerdeki bulguları derlemiştir. Kitabında pnömokonyoz, zehirler, doz ve organizma ilişkisi gibi konularda, bir kısmı halen geçerliliğini koruyan teoriler geliştirmiştir.
- **Agricola** (1494-1555) ise, zehirler, etkileri, korunma önlemleri ve iş kazaları konusu üzerinde çalışmış; madenlerde çalışan işçileri gözlemleyerek derlediği bilgileri “**De Re Metallica**” adlı eserinde toplamıştır.

DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- İSG'nin başlangıcı; kaynaklara göre M.Ö. 370 yıllarındaki **Hipokrat**'ın kurşunun zararlı etkilerini ortaya koyduğu çalışmasına dayandırılabilceği gibi, daha yaygın kabul gören diğcr bir yaklaşım olan 16. ve 17. yüzyıllarda (1633 – 1714) İtalyan **Bernardino Ramazzini**'nin iş sağlığına ilişkin bilimsel çalışmaları da sayılabilir.
- İSG konusunun bilimsel esaslara dayanılarak ele alınması, İtalya'da 17.yüzyılda Bernardino Ramazzini tarafından gerçekleştirilmiştir. Bernardino Ramazzini, kendi tecrübe ve bulgularına dayanarak bir de meslek hastalıkları kitabı yazmış ve işçi sağlığının kurucusu olarak tarihe geçmiştir. Uzun incelemeler sonucu 1713 yılında yayınladığı “**De Morbis Artificum Diatriba**” isimli kitabında özellikle iş kazalarını önlemek için, iş yerlerinde koruyucu güvenlik önlemlerinin alınmasını önermiştir. Ramazzini, lağım çukurunu (foseptik) boşaltan bir işçinin çalışmasını anlatmıştır. İşçinin bu işi yaparken çok hızlı çalıştığını gözlediğinde neden bu kadar hızlı çalıştığını sormuş, biraz daha yavaş çalışmasını önermiştir. Ancak işçi, bu işi yaparken gözlerinin sulandığını ve çok acıdığını söyleyerek, bir an önce işi bitirip evine gideceğini ve karanlık bir odada gözlerini kapayıp yatarak dinleneceğini ifade etmiştir. Daha sonra Ramazzini o kentte çok sayıda kör insana rastladığını, yaptığı görüşmede de bu kişilerin fosseptik temizleme işi yaptıklarını öğrendiğini belirtmiştir.
- Günümüzde hastalardan öykü alınırken kişinin mesleğinin sorulması, Ramazzini'nin öğüdüne dayalıdır. Hatta Ramazzini, hastalığın, kişinin işi ile ilişkili olabileceği düşünüldüğünde “**ayrıntılı meslek öyküsü**” alınmasını da önermektedir

DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- **Sanayi devrimi:** Onaltıncı yüzyılın sonlarında bir grup mülteci, Belçika'nın Antwerp kentinden İngiltere'ye göç ederek pamuklu dokuma üretimini bu ülkeye taşıdılar. Uzunca bir zaman ev üretimi şeklinde yapılan dokumacılık işleri, buharın keşfinden sonraki dönemde yeni oluşan fabrikalarda yapılmaya başlandı. Onsekizinci yüzyılın ikinci yarısında buharın keşfi ile birlikte çalışma hayatında önemli gelişmeler ve değişiklikler meydana gelmiştir. Çalışma hayatında gözlenen bu değişikliklerin sosyal ve ekonomik açıdan da çok önemli yansımaları olmuştur. Buharın keşfi ile başlayan ve toplumların her kesiminde sosyal, ekonomik ve sağlıkla ilgili alanlarda yaşanan gelişme ve değişikliklerin tümü “sanayi devrimi” olarak adlandırılır.
- **Dr. Percival Pott (1714-1788)** İngiltere’de baca temizliği işinde çalışan çocuklarda, ileri yaşlarda **skrotum kanserinin** sık görüldüğüne işaret etmiştir. Bugünkü bilgilerin ışığında kömürün yanması sonucunda oluşan polisiklik hoş kokulu hidrokarbonların bu hastalığa yol açtığı bilinmektedir. Ancak, henüz hastalıkların nedenleri konusundaki bilgilerin çok yetersiz olduğu yıllarda (1775) bu gözlemin yapılmış olması iş sağlığı alanında olduğu kadar, epidemiyoloji bilimi ve kanser epidemiyolojisi alanında da önemli bir değerlendirmedir. Percival Pott’un bu saptamayı yapmasından 150 yıl kadar sonra 1932 yılında bu kanserin nedeni olan 1,2 dibenz antrasen, ilk kimyasal kanserojen madde olarak tanımlanmıştır.. Dr. Pott, sonraları kraliçe tarafından “Sir” ünvanı ile ödüllendirilmiştir.
- **Tissot:** 18. yüzyılda ilk defa hastanelerde meslek hastalıklarının tedavisi için özel bölümler kurulmasını önermiştir.

DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- Dr. Percival Pott'un skrotum kanseri konusundaki gözlemi üzerine **1788** yılında İngiltere'de "**Baca Temizleyenlerin ve Çıraklarının**" çalışma koşullarını düzenleyen bir yasa çıkarılmıştır. Bu yasada, baca temizleme işinde **en küçük çalışma yaşı 8 yıl** olarak belirlenmiş, ustanın, çırağını istismar etmemesi öğütlenmiş ve çırakların en seyrek haftada bir kez olmak üzere katran ve kirlilikten arınmalarını sağlamak amacı ile yıkanması önerilmiş ve bu amaçla gerekli düzenlemelerin yapılması gereğine işaret edilmiştir. Sonraki yıllarda (1819 yılında) çıkarılmış olan bir başka yasa, çıraklar dışındaki çalışanları da kapsamaktaydı ve en küçük çalışma yaşını **9 yıl** olarak belirlemişti.
- Fransa ve İngiltere'de bu yıllarda bir takım aydın fikirli ve ileri görüşlü fikir adamlarının müdahalesi ile **çalışma hayatına ilişkin bazı düzenlemeler ve düzeltmeler yapılmıştır**. Bu ileri görüşlü kişiler arasında, Fransa'da (1789 yılındaki Fransız Devriminin de öncülerinden olan) Voltaire, J. J. Rousseau, İngiltere'de de bir fabrika sahibi olan **Robert Owen, Robert Peel, Michael Sadler, Anthony Ashley Cooper, Charles Turner Thackrah, Thomas Percival** gibi aydın kişiler ve hekimler sayılabilir.
- 1740 ile 1804 yılları arasında yaşayan hekim **Thomas Percival**, genç işçilerin çalışma saat ve koşulları ile ilgili olarak bir rapor hazırlamıştır. Bu rapor bir işveren ve parlamenter olan Sir Robert Peel'i etkilemiş ve parlamentoda girişimlerde bulunarak **1802** yılında "**Çırakların Sağlığı ve Morali**" adlı yasanın çıkarılmasını sağlamıştır. **İSG ile ilgili olarak İngiltere'de çıkartılan bu ilk yasa** çalışma saatini **günde 12 saat** olarak sınırlamış, işyerlerinin havalandırılmasını öngörmüştür. 1847 yılında çıkarılan "**On Saat Yasası**" ile çalışma saatleri tekrar sınırlandırılmıştır.

DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- 1832 yılında **Michel Sadler** parlamentoya yeni bir yasa önerisi getirmiş. Bu çalışmalar sonucunda; 1833 yılında çıkarılan “**Fabrikalar Kanunu**” ile çocukların çalışmaya başlamadan önce bir hekim muayenesinden geçirilmesi, fizik yapı itibarıyla **10 yaşını doldurmuş** olduğu ve çalışmasına herhangi engel olmadığı konularının hekim tarafından değerlendirilmesi koşulları gündeme gelmiştir. Bu uygulama bir anlamda **işe giriş muayenelerinin ilk örnekleri** olarak değerlendirilebilir.
- İlk çalışma yasalarının yanı sıra, ilk uluslararası çalışmalar da, aynı dönemde yürütülür. **1840 yılında Daniel Legrand** adlı bir İsviçreli işveren, Orta Avrupa ülkeleri için geçerli olacak yasaların çıkarılması önerisini, İsviçre ve Fransız yönetimleri ve Alman Gümrük Birliği’ne bildirir. Atılan bu ilk adım, 1890 yılında toplanan Berlin Konferansında amacına ulaşır. Berlin Konferansı’nda çocukların işe alınma yaşları ve çalışma sürelerinin sınırlandırılması ile İSG’ne ilişkin olmak üzere, dilek niteliğinde ortak kararlar alınır.
- **Edwin Chadwick** (1800-1884) 4 yıllık bir uğraşı sonunda **1842** yılında “**Çalışanların Çevre Sağlığı Koşulları**” adlı bir rapor (Report on the Sanitary Conditions of the Labouring Population in Great Britain) hazırlamıştır. Chadwick bu raporda insanların hastalanmalarında çevre ve barınma koşullarının önemine işaret etmiş, çevre koşullarını olumlu hale getirerek bu sorunların önlenebileceğini ifade etmiştir. Bu katkılarından dolayı Edwin Chadwick de **çevre sağlığının kurucusu** olarak kabul edilmiştir.

DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- 19. asrın sonlarında iş hukuku alanında yaşanan gelişmeler, 20. asrın ilk yarısında vuku bulan iki Dünya Savaşının yarattığı savaş ekonomisi nedeniyle önemli ölçüde duraksar. Böylece, bu dönemde işyerlerinde çalışma koşulları ve İSG'ne ilişkin önemli bir ilerleme sağlanamaz. Bu dönemin çalışma hayatı açısından önemli iki önemli gelişmesi; Sovyetler Birliği'nde yaşanan devrim ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) kurulmasıdır. 1919 yılında kurulmuş olan Uluslararası Çalışma Örgütü, ILO, insan haklarının, sosyal adaletin ve çalışma haklarının iyileştirilmesi için çalışan bir Birleşmiş Milletler ihtisas kuruluşudur. Bu örgütün 1946 yılında Birleşmiş Milletler ile imzaladığı anlaşma sonucunda bir uzmanlık kuruluşu olarak kabullenilmesinden sonra gelişmeler daha da hızlanmıştır. **Türkiye ILO'ya 1932 yılında üye olmuştur.** ILO Ankara Ofisi ise 1976 yılında açılmıştır.
- Uluslararası Çalışma Örgütü ve Dünya Sağlık Örgütü (7 Nisan 1948) 'nün de katkılarıyla olumsuz çalışma ve sağlık koşullarının düzeltilmesi amacıyla yasal düzenlemeler ve bilimsel çalışmalarla başlayan bu süreç gelişkin ve kapsamlı bir İSG mevzuatının oluşmasına yol açmıştır.

ÜLKEMİZDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- **TANZİMAT ÖNCESİ DÖNEM**

Tanzimattan önce, XI. ve XII. yy.'dan itibaren kurulmaya başlanan “**Loncalarda**” İSG’ne rastlanmamakla birlikte, yaşlılık nedeniyle dükkanlarına gelemeyen ya da dükkanları kapanan keza, esnaflığın hangi derecesinde olursa olsun tedavisi mümkün olmayan hastalığa yakalanmış olanlara “Tevaün Sandığı” denilen sandıktan yardım yapılırdı. Bu yardım sandıklarının, ülkemizde sosyal güvenliğin ilk nüveleri olduğu söylenebilir.

- **TANZİMAT VE MEŞRUTİYET DÖNEMİ**

- Bu dönemde, çalışma hayatında loncaların, vakıfların, aile içi yardımlaşmanın ve dini kurumların etkisi devam etmekle beraber; en önemli gelişme devletin çalışma yaşamına müdahale etmeye başlamasıdır. İş hukuku, sosyal koruma ve İSG yönünden ilk mevzuatın bu dönemde oluşmaya başladığı görülmektedir.

- **10 Nisan 1845** yılında çıkarılan **Polis Nizamnamesi** ile polise, işçi sınıfıyla ilgili şu görev verilmişti:

Madde 12: İşini ve gücünü bırakıp, sadece kullara iş bıraktırma amacında olan işçi ve işçi türünden kişilerin cemiyet ve toplantılarını ve gene bunun gibi kamu asayişini bozacak her türlü fitne ve fesat cemiyetlerini dağıtıp yok ederek ihtilal olayının önünün kesilmesi işine sarılmak ve sürekli bununla uğraşmak. Bu madde ile kamu düzenini bozucu etkilerin önünün alınması hedeflenmiştir.

- **1863** yılında çıkarılan **Mevadd-ı Madeniyeye Dair Nizamname**; maden işyerlerinin yönetimine ilişkin esasları belirlenmeye çalışılmıştır.

ÜLKEMİZDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- **Dilaver Paşa Nizamnamesi:** Çalışma koşullarının ağırlığı ve çok sayıda işçinin akciğer hastalıklarına yakalanması kömür ocaklarındaki üretimde düşmelerinin neden olduğundan dolayı düşük üretimi artırmak amacıyla **1865** yılında Madeni Hümayun Nazırı Dilaver Paşa tarafından **bir tüzük** hazırlanmıştır. Padişah tarafından onaylanmadığı için bir tüzük niteliği kazanamadığı için Nizamname haline dönüştürülen bu yasal hüküm; çalışma koşullarına ilişkin olarak getirdiği düzenlemeler yanında, **madende bir hekim bulundurulmasını** da hükme bağlamıştır. Bu Nizamname, Ereğli Kömür Havzasında çalışan kömür işçilerinin sosyal ve ekonomik durumunu düzeltmek ve kömür üretimini arttırmak amacı ile çıkarılmıştır. 100 maddeden oluşan bu nizamname aynı zamanda **“Havza-i Fahmiye Teamülnamesi”** olarak da isimlendirilir.
- Bu nizamnamede, işçiye ait dinlenme ve tatil zamanları, barınma yerleri, çalışma saatlerine de yer verilmiştir. Nizamnameye göre, kömür işverenleri işçilere yatacak yer temin etmek zorunda idi. Çalışma süresi **10 saat olarak** saptanmıştı. Ücretlere diğer alacaklara nazaran öncelik tanınmış, nöbetleşe çalışma esası kabul edilmiş, toplu işten çıkarma konusunda işçilerin işsiz kalmalarını önlemek için işletmenin faaliyetine son verilmesini önceden haber vermek zorunluluğu konmuştur. Dilaverpaşa Nizamnamesi, **iş kazalarını önlemek için alınması gerekli iş güvenliği tedbirlerini de belirtmişti.**

ÜLKEMİZDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- **1869 Maadin Nizamnamesi** ile iş güvenliği ilkeleri üzerinde durulmuş ve akit serbestisi ilkesi tanımlanmaya çalışılmıştır. Bununla işçi haklarının korunması ve güvenliği bakımından önemli yenilikler getirilmiştir. İş kazasına uğrayan işçilere ve bunların ölümü halinde ailelerine tazminat isteme hakkı öngörülmüş, objektif sorumluluk esası kabul edilmiştir. Bundan başka, maden işletmecilerini madenlerde gerekli ilaç ve doktor bulundurmakla zorunlu tutmuştur
- **1876’da** çıkarılan **Mecelle**, ilk Türk Medeni Kanunudur. Mecelle, çalışma ilişkilerinin düzenlenmesinde ilkel ve bireyci bir görüş getirmiştir.
- **28 Nisan 1921** tarih ve 114 sayılı **“Zonguldak ve Ereğli Havza-i Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amale Menafi-i Umumiyesine Olarak Furuhtuna Dair Kanun”** çıkarılmıştır. Bu yasayla, Zonguldak ve Ereğli kömür bölgesinde üretim sırasında ortaya çıkan ve işletmece terkedilmiş kömür tozlarının açık arttırma yoluyla satılarak elde edilen paraların işçiler lehine kullanılması sağlanmıştı.
- Bu yasadan hemen sonra, Ereğli kömür bölgesi maden işçileri hakkında uygulanmak üzere **10.9.1921** tarih ve 151 sayılı **“Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun”** çıkarılmıştır. Yasa uyarınca kömür işçilerinin çalışma koşullarının düzeltilmesine yönelik hükümler getirilmiştir. Bu yasa uygulanma alanı ve işçilere tanıdığı haklar yönünden sınırlı da olsa, dönemin koşullarına göre, sosyal politika açısından önemli bir adımın başlangıcı olmuştur. Sadece bireysel iş ilişkileri konusunda değil, **sosyal sigortalarla ilgili bazı önemli kurallara** da yer vermiştir. Bu nedenle anılan yasa “ilk mahdut portreli iş kanunumuz” biçiminde nitelendirilmiştir

ÜLKEMİZDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- **CUMHURİYET SONRASI DÖNEM**
- **1926 Tarihli Borçlar Kanunu:** İşverenlerin tehlikeli durumla karşı tedbir almasını, sıhhi çalışma mahalleri ve işçilerin yatması bahis mevzuu olması halinde, sıhhi yatacak yer temini hükümlerini getirmiştir.
- **1930 Tarihli Umumi Hıfzısıhha Kanunu:** 12 yaşından küçük çocukların çalışma yasağı, 12-16 yaşları arasındakilerin 8 saatten fazla çalıştırılma yasağı ve gece saat 20'den sonra çalıştırılmasının yasaklanması hükümlerini getirmiştir. Gebe kadınlar ile ilgili hükümler ve 180. maddesi gereğince de; elliden fazla işçi çalıştıran işyerlerinin hekim çalıştırma hükmünü getirmiştir.
- **1930 Tarihli Belediyeler Kanunu:** İşyerlerinin sağlık açısından teftişinin belediyelerce yapılması hükmünü getirmiştir
- **1932** yılında Türkiye ILO'ya üye olmuştur. **1946** yılında fiili işbirliği başlamıştır.
- **3008** sayılı ilk İş Kanunu **1936** yılında yasalaşmıştır. Bu kanunun özelliği; sermaye ile emek arasında milli menfaatler bakımından bir birlik sağlamak, çalışma şartlarını düzeltmek ve işçi sağlığını korumak gayesini izlemiş olmasıdır. Yasanın, iş ilişkilerine sosyal açıdan yaklaşması, kapsamının dar tutulup fikir işçilerinin uygulama alanı dışında bırakılması ve "Türk milletinin kaynaşmış ve ayrıcalıksız bir kitle olduğu" görüşüyle grev ve lokavtın yasaklanmış olması da özellikleri arasında gösterilebilir. 148 maddeden oluşmaktadır.
- **07 Haziran 1945'te Çalışma Bakanlığı** kurulmuştur.

ÜLKEMİZDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- Sosyal sigorta kolları ile ilgili ilk kanun; **27.06.1945** tarihli, **4772** sayılı **İş Kazaları, Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu**'dur. Bu Kanunun 1945 yılında yürürlüğe girmesi ile İş Kazaları, Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortası uygulanmaya başlamıştır. Anılan Kanuna paralel olarak **16.07.1945** tarihinde **4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanunu** çıkarılmıştır.
- **1947** tarih ve **5018 sayılı “İşçi ve İşveren Sendikaları ve Sendika Birlikleri Hakkında Kanun”** un yürürlüğe girmesi ile sendikalaşma hareketinde de bir gelişme müşahade edilmiştir.
- **1950** tarih ve 5521 sayılı **“İş Mahkemeleri Kanunu”** çıkarılmıştır.
- **20.07.1961**'de **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası** yürürlüğe girmiştir.
- **17.07.1964** tarihinde **506 sayılı sosyal sigortalar kanunu** yürürlüğe girmiştir.
- **1967** tarihinde **931 sayılı İş Kanunu** çıkarılmıştır
- 931 sayılı Kanunun usul yönünden Anayasa Mahkemesi tarafından bozulması üzerine bu kanun değişiklik yapılmadan **1971** yılında **1475 sayılı İş kanunu** olarak yürürlüğe konulmuştur. 10 Bölüm ve 112 maddeden oluşan 1475 sayılı İş Kanunu ve bu bağlamda çıkarılan Tüzük ve Yönetmelikler ile İSG mevzuatı olarak kapsamlı hale getirilmiştir.
- **22.05.2003** tarihli **4857 sayılı “İş Kanunu”**, AB'ne girmek için müzakere sürecini başlatan ülkemizin çalışma mevzuatını AB'ne yakınlaştırmak; aynı zamanda uluslararası rekabet ortamının gereklerini karşılamak üzere tasarlanıp yürürlüğe konmuştur. Çalışma hayatını yeniden düzenleyen 4857'nin çok sayıda hükmü İSG ile ilgilidir.
- **30.06.2012** tarihinde **6331 sayılı iş yasası** yürürlüğe girmiştir.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Türkiye'de ve **dünyada** iş sağlığı ve güvenliğini işyerleri, çalışanlar ve iş sağlığı hizmetlerinde kapsam sorunu (hizmet açığı), iş sağlığı hizmet modelleri, iş kazaları ve meslek hastalıkları ve yasal düzenlemeler başlıklarında gözönüne almak uygun olacaktır.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

**İşyerleri, Çalışanlar ve İş Sağlığı Hizmetlerinde
Kapsam Sorunu (Hizmet Açığı.)**

Türkiye' de çalışma alanlarının dağılımına bakıldığında 1927 yılında çalışanların %85 i tarım sektöründe iken bu oran diğer ülkelerde olduğu gibi hizmet sektörünün giderek artması ile giderek azalmıştır. Bu gün için çalışanların yarısından azı tarımda çalışmaktadır.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Dünya işgücü yaklaşık olarak 2.7 milyar kişidir, bunların 1 milyarı okuryazar olmayan kişilerdir. Küresel istihdamın %80 den fazlası riskli alanlarda çalışmaktadır. Dünya işgücünün 175 milyonunu göçmen işçiler oluşturmaktadır. Çocuk çalışan sayısı 246 milyondan fazladır. (ILO 2010)

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Ağustos 2012'de Türkiye'de toplam 1 milyon 495 bin işyeri bulunmaktadır. Türkiye'deki işyerlerinin yüzde **29,2'si** **İstanbul'da** (436 bin), **yüzde 7,8'i Ankara'da** (117 bin) ve yüzde **7,1'i de İzmir'de** (106 bin) faaliyet göstermektedir.

İşyeri sayısı en az olan iller ise: Bayburt, Ardahan, Hakkari, Kilis ve Tunceli olarak sıralanmaktadır.

Ağustos 2012'de tüm sektörlerde 11 milyon 716 bin kişi sigortalı ücretli olarak istihdam edilmektedir. **İmalat sanayideki** sigortalı ücretli istihdam ise 3 milyon 254 bin kişi olmuştur.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Kadın İstihdamı Üzerine Değerlendirmeler

Sigortalı ücretli çalışanlar içinde kadınların oranı Ağustos 2012'de yüzde 24,1 (2 milyon 825 bin) olarak gerçekleşmiştir. 929 binlik toplam sigortalı ücretli artışının 274 bini (yüzde 33'ü) kadın istihdamından gelmiştir.

Ağustos 2012'de kadın istihdam oranının en fazla olduğu iller sıralamasında **ilk 5 sırayı** Denizli (yüzde 30,4), Edirne (yüzde 30), Karaman ve İzmir (yüzde 29,2), İstanbul ve Kırklareli (yüzde 28,8) ve Düzce (yüzde 28,4) almıştır.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Kadın İstihdamı Üzerine Değerlendirmeler

Kadın istihdam oranının en az olduğu 5 il ise Şırnak (yüzde 6,5), Van (yüzde 7), Siirt ve Bitlis (yüzde 7,6) ve Mardin'dir (yüzde 8,4).

Kadın istihdamındaki payı en yüksek olan **3 sektör** yüzde 13,6 ile **perakende ticaret** (385 bin), yüzde 7,9 ile **eğitim** (223 bin) ve yüzde 7,1 ile **giyim eşyaları imalatı** (200 bin) sektörleridir.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

10,2 Milyon Kişi Kayıt Dışı Çalışıyor

Ağustos 2012 verileri, kayıt dışı ücretli sayısının bir kez daha önemine dikkat çekmektedir. Ağustos 2012'de **istihdamın** yaklaşık yüzde **40'ının** **“kayıt dışı”** olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Sigortalı Çalışan Sayısı (Ağustos, 2009 - 2012)

	4/a	4/b	4/c	Toplam Kayıtlı İstihdam
Ağustos 2009	8.977.653	2.837.520	2.248.048	14.063.221
Ağustos 2010	9.937.919	2.935.390	2.244.534	15.117.843
Ağustos 2011	10.886.860	3.043.525	2.509.484	16.439.869
Ağustos 2012	11.716.148	3.038.438	2.600.540	17.355.126

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Tablo 3. Sigortalı Ücretli (4/a) Çalışan Sayısı En Fazla Artan Sektörler (Ağustos, 2012 – 2011, ilk 10 sektör)

Sektör Kodu (NACE Rev 2)	Sektör Adı	Kayıtlı Çalışan (4/a, Ağustos 2012)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Temmuz 2012)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Ağustos 2011)	Çalışan Sayısındaki Fark (Ağustos 2012 - 2011)	Artışta Sektörün Payı (%) (Ağustos 2012)	Değişim (%) (Ağustos 2012 - 2011)	Çalışan Sayısındaki Fark (Ağustos Temmuz 2012)*
41	Bina İnşaatı	1.011.180	1.071.616	918.949	92.231	11,1	10,0	-7.010
47	Perakende Ticaret	1.133.758	1.146.713	1.044.462	89.296	10,8	8,5	5.192
56	Yiyecek ve İçecek Hizmeti Faaliyetleri	399.323	407.406	347.711	51.612	6,2	14,8	8.075
43	Özel İnşaat Faaliyetleri	438.204	456.187	394.633	43.571	5,3	11,0	1.630
13	Tekstil Ürünleri İmalatı	412.411	414.965	369.776	42.635	5,1	11,5	3.048
82	Büro Yönetimi ve Desteği Faaliyetleri	282.858	290.259	241.981	40.877	4,9	16,9	6.515
14	Giyim Eşyaları İmalatı	433.947	447.181	394.090	39.857	4,8	10,1	1.869
81	Bina ve Çevre Düzenleme Faaliyetleri	258.818	271.599	219.874	38.944	4,7	17,7	2.783
46	Toptan Ticaret	503.513	502.985	465.077	38.436	4,6	8,3	3.544
49	Kara ve Boru Hattı Taşımacılığı	577.146	589.757	539.516	37.630	4,5	7,0	-6.783
Tüm Sektörler		11.716.148	12.107.944	10.886.860	829.288		7,6	61.285

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Tablo 4. Sigortalı Ücretli (4/a) Çalışan Sayısı En Fazla Azalan Sektörler (Ağustos, 2012 – 2011, ilk 10 sektör)

Sektör Kodu (NACE Rev 2)	Sektör Adı	Kayıtlı Çalışan (4/a, Ağustos 2012)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Temmuz 2012)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Ağustos 2011)	Çalışan Sayısındaki Fark (Ağustos 2012 - 2011)	Artışta Sektörün Payı (%) (Ağustos 2012)	Değişim (%) (Ağustos 2012 - 2011)	Çalışan Sayısındaki Fark (Ağustos - Temmuz 2012)*
38	Atık Maddelerin Değerlendirilmesi	46.864	51.723	57.647	-10.783	-1,3	-18,7	-3.595
35	Elektik, Gaz, Buhar ve Hava Sistemleri Üretim ve Dağıtım	88.051	97.307	97.412	-9.361	-1,1	-9,6	-3.459
05	Kömür ve Linyit Çıkarılması	45.723	51.400	53.447	-7.724	-0,9	-14,5	-8.526
30	Diğer Ulaşım Araçları İmalatı	31.503	34.932	36.631	-5.128	-0,6	-14,0	-2.497
36	Suyun Toplanması Arıtılması ve Dağıtılması	13.984	17.548	18.395	-4.411	-0,5	-24,0	-3.251
75	Veterinerlik Hizmetleri	13.253	15.171	16.644	-3.391	-0,4	-20,4	-230
92	Kumar ve Müşterek Bahis Faaliyetleri	20.686	24.162	23.532	-2.846	-0,3	-12,1	-920
84	Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik	9.653	10.382	11.234	-1.581	-0,2	-14,1	-496
33	Makine ve Ekipman Kurulum ve Onarımı	154.357	165.166	155.810	-1.453	-0,2	-0,9	-9.964
28	Makine ve Ekipman İmalatı	168.339	180.459	169.508	-1.169	-0,1	-0,7	-8.041
Tüm Sektörler		11.716.148	12.107.944	10.886.860	829.288		7,6	61.285

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Dünya genelinde **çalışanların** sadece **%10–15** i iş sağlığı hizmetlerini **almaktadır**. Bu sıklık sanayileşmiş ülkelerde **%15 - 90** arasında iken gelişmekte olan ülkelerde **%1-20** düzeyindedir. Avrupa'da çalışanların yarısı kapsam dışında dağılım, %5 ile %90 arasında değişiyor. Japonya, Kanada, Batı Avrupa ülkelerinde kapsam %70-90 a ulaşmaktadır. En çok küçük işletmeler kapsam dışındadır.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Kapsamın yüksek olduğu ülkelerde bile küçük işletmelerde, inşaat ve tarım sektöründe, kendi işinde çalışanlarda, kapsam düşük.

Ülkemizde,

Çalışanların

- % 29,1 : 1-9 işçi istihdam eden işyerlerinde
- % 32,9 : 10-49 işçi istihdam eden işyerlerinde
- % 21,8 : 50-249 işçi istihdam eden işyerlerinde
- %16,2 : >249 işçi istihdam eden işyerlerinde

(Tisk toplantısı)

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

İş Sağlığı Hizmet Modelleri

İş sağlığı hizmetlerinin amacı çalışanların fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlık durumlarını en üst düzeye getirmek ve bu düzeyde sürdürmektir (ILO, Occupational Health Services Conv. No. 161, 1985).

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

İş Sağlığı Hizmet Modelleri

Bu kapsamda çağdaş iş sağlığı ilkeleri

- Bütün işyerlerini kapsamalıdır,
- Bütün çalışanları kapsamalı,
- Yerel ihtiyaçlara ve koşullara uygun olmalı,
- Kolay ulaşılabilir olmalı,
- Koruyucu yaklaşımlar öncelikli olmalı,
- İşveren tarafından sağlanmalı,
- Multidisipliner yaklaşımla yürütülmeli,
- Yasal alt yapı oluşturulmalıdır.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları

ILO nun tahmini hesaplarına göre (2009), dünyada her yıl 270 milyon iş kazası, 160milyon işe bağlı hastalık oluşmakta, iş kazaları ve iş ile ilişkili hastalıklar nedeniyle 2 milyondan çok ölüm olmaktadır. Bu sayıların gerçekte daha büyük olduğuna ve gelişmiş ülkelerde bile bildirim eksikliği olduğuna dikkat çekilmektedir.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları

İş güvenliği; ülkeler arasında, sektörler arasında ve farklı sosyal gruplar arasında çok büyük değişiklik göstermektedir. Ölüm ve yaralanmaların daha büyük ağırlık kazandığı alanlar; gelişmekte olan ülkeler ile tehlikeli işlerle meşgul olan insan sayısının çok olduğu ve bildirimsiz, kaçak işçilerin en çok çalıştığı tarım, inşaat, madencilik, balıkçılık ve ağaç işleri sektörleridir. **Hastalanan ve ölen işçilerin çoğu, küçük ve orta büyüklükteki işyerlerinde çalışanlardır.**

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları

Dünyada son yıllarda toplam ölümcül iş kazaları ve en az üç işgünü kaybına neden olan iş kazaları artmıştır. Bu artış Asya ve Güney Amerika'dan kaynaklanmaktadır, diğer bölgelerde ise azalmış ya da benzer kalmıştır.

Ülkeler	Sıklık (%)	İş Kazası Sıklık Oranı
Kanada	0,81	3,37
ABD	0,83	3,46
Japonya	0,89	3,71
Almanya	1,5	6,25
Polonya	2,6	10,54
Güney Kore	2,8	11,67

İstatistiklerde İş Kazaları

ILO verilerine göre ise, iş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle Türkiye’de her gün 3 işçi, dünyada ise her gün ortalama 5 bin işçi, yılda ise 2 milyon kişi yaşamını yitiriyor.

2012 Türkiye İş Kazaları İstatistikleri;

Yıl	Kadın	Erkek
2012	5.781 (%7)	69.090 (%93)

Toplam 74.871 İşçi

2011 Yılına Oranla % 8 Artış

İstatistiklerde İş Kazaları

2012 Türkiye İş Kazaları İstatistikleri;

Ölümlü İş Kazası Sayısı

Yıl	Kadın	Erkek
2012	9	735

2011 Yılına Oranla % 56 Azalma

İstatistiklerde İş Kazaları

2012 Türkiye İş Kazaları İstatistikler

Yıl	İş Ağırlık Oranı	Kaza Sıklık Hızı
2012	0,32	2,61
2011	0,58	2,43

Not 1: Her 1.000.000 çalışma saatinde meydana gelen iş kazası sayısı (iş kazası sıklık hızı)

Not 2: Her 100 saatte iş kazası nedeni ile kayıp edilen iş saati (iş kazası ağırlık hızı)

2012 YILINDA **İŞ KAZALARI SONUCU** 2.036, **MESLEK HASTALIKLARI** SONUCU **173** KİŞİ OLMAK ÜZERE **TOPLAM 2.209** KİŞİ SÜREKLİ İŞ GÖREMEZ HALE GELDİ

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği konusunda devleti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bulunmaktadır. **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın** ilk çekirdeği 1930'lu yıllarda İktisat Vekâleti içinde oluşmuştur. 27 Mayıs 1934 tarih ve 2450 sayılı İktisat Vekâleti Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanunla, bu Bakanlık bünyesinde İş ve İşçiler Bürosu Kurulmuştur. 8 Haziran 1936 tarih ve 3008 sayılı İş Kanunuyla İş ve İşçiler Bürosu, İş Dairesi haline getirilmiştir.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Çalışma Bakanlığı, Devlet Dairelerinin Bakanlıklara Ayrılması Hakkındaki 3271 sayılı Kanunun 1. Maddesine dayanılarak, Başbakanın 7 Haziran 1945 tarih ve 6-376/6 sayılı teklifi üzerine 7 Haziran 1945 tarih ve 4/591 sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ile kurulmuş hemen arkasından 22 Haziran 1945 tarih ve 4763 sayılı Çalışma Bakanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun çıkarılmıştır.(R.G. 27 Haziran 1945)

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

ÇSGB BAĞLI İSG FAALİYETLERİNDE BULUNAN KURULUŞLAR

İTKB

(İş Teftiş Kurulu Başkanlığı)

İSGGM

(İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü)

İSGÜM

(İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanlığı)

ÇASGEM

(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi)

SGK

(Sosyal Güvenlik Kurumu)

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

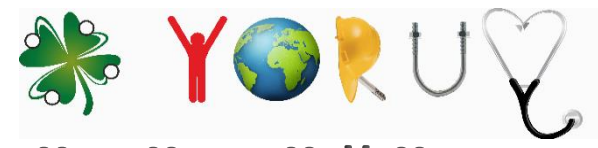
Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması görevi, 1945 yılında kurulan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesindeki İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İSGGM GÖREVLERİ

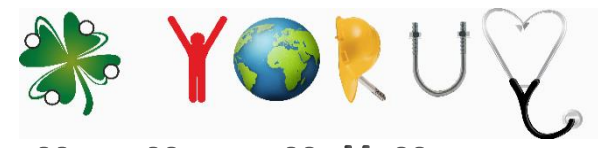
- *İSG konularında, mevzuatın uygulanmasını sağlamak ve mevzuat çalışması yapmak,*
- *Ulusal politikaları belirlemek ve bu politikalar çerçevesinde programlar hazırlamak,*
- *Ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,*
- *Etkin denetim sağlamak amacıyla gerekli önerilerde bulunmak ve sonuçlarını izlemek,*
- *Standart çalışmaları yapmak, normlar hazırlamak ve geliştirmek, ölçüm değerlendirme, teknik kontrol, eğitim, danışmanlık, uzmanlık ve bunları yapan kişi ve kuruluşları inceleyerek değerlendirmek ve yetki vermek,*
- *Kişisel koruyucuların ve makine koruyucularının imalatını yapacak kişi ve kuruluşlara yetki vermek, ithal edilecek kişisel koruyucuların ve makine koruyucularının standartlara uygunluğunu ve bu hususlarda usul ve esasları belirlemek,*
- *İş sağlığı ve güvenliği ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi konularında inceleme ve araştırma çalışmalarını planlayıp programlamak ve uygulanmasını sağlamak,*

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İSGGM GÖREVLERİ

- *İş sağlığı ve güvenliği ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi konularında inceleme ve araştırma çalışmalarını planlayıp programlamak ve uygulanmasını sağlamak,*
- *Faaliyet konuları ile ilgili yayım ve dokümantasyon çalışmaları yapmak ve istatistikleri düzenlemek,*
- *Mesleki eğitim görenler, rehabilite edilenler, özel risk grupları, kamu hizmetlerinde çalışanlar dahil olmak üzere tüm çalışanların iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmaları amacıyla gerekli çalışmaları yaparak tedbirlerin alınmasını sağlamak,*
- *İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi ve Bölge Laboratuvarlarının çalışmalarını düzenlemek, yönetmek ve denetlemek*
- *Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.*

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İSGGM GÖREVLERİ

- *İş sağlığı ve güvenliği ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi konularında inceleme ve araştırma çalışmalarını planlayıp programlamak ve uygulanmasını sağlamak,*
- *Faaliyet konuları ile ilgili yayım ve dokümantasyon çalışmaları yapmak ve istatistikleri düzenlemek,*
- *Mesleki eğitim görenler, rehabilite edilenler, özel risk grupları, kamu hizmetlerinde çalışanlar dahil olmak üzere tüm çalışanların iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmaları amacıyla gerekli çalışmaları yaparak tedbirlerin alınmasını sağlamak,*
- *İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi ve Bölge Laboratuvarlarının çalışmalarını düzenlemek, yönetmek ve denetlemek*
- *Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.*

İSGÜM KURULUŞ AMACI

İSGÜM, Türk Hükümeti ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) arasında yapılan anlaşmayla Uluslararası Çalışma Koşullarını ve Çevresini İyileştirme Programı (PIACT) çerçevesinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nün alt birimi olarak 1968 yılında kurulmuştur.

Avrupa Birliği tarafından desteklenen ve Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi (İSAG) Projesi (2004-2006) ile İSGÜM'ün binası tamamen yenilenmiş, laboratuvarlar modern cihaz ve ekipmanla donatılmış ve teknik personele yurt içi ve yurt dışında teknik eğitimler verilmiştir.

Proje kapsamında, sanayi yoğunluğu dikkate alınarak Kocaeli Üniversitesinin de katkılarıyla İSGÜM Kocaeli Bölge Laboratuvarı kurulmuştur. İSGÜM'ün, Ankara'da bulunan merkezinden başka, İstanbul, İzmir, Adana, Zonguldak, Kocaeli ve Kayseri'de Bölge Laboratuvar Şeflikleri bulunmaktadır.

İSGÜM GÖREVLERİ

- *işyerlerindeki gaz, toz, gürültü, titreşim ve termal konfor ölçümlerini gerçekleştirmekte ve bu ölçümlerle ilgili olarak kendisine bağlı olarak faaliyet gösteren laboratuvarlarda analiz çalışmalarını yürütmektedir.*

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

1936 yılında kabul edilen 3008 sayılı Yasanın, “İş Hayatının Murakabe ve Teftişi” adlı bölümünün 91. maddesinde;

«Devletin, ulusal çalışma bütünlüğünün düzen altında yürütülmesini sağlamak üzere, iş yaşamının yasa kurallarına ve ülke çıkarlarına uygunluğunu takip edeceği, kontrolünü yapacağı ve denetleyeceği düzenlenmiştir.»

3008 sayılı İş Yasasının kabulü sırasında İktisat Bakanlığına bağlı olarak kurulan iş müfettişliği, İş Dairesi yönetsel birimi bünyesinde görev yapmış olup, 1946 yılında Çalışma Bakanlığının bünyesine alınmıştır.

1979 yılında İş Teftiş Kurulu Başkanlığı kurulmuştur.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

İŞ TEFTİŞ KURULU AMACI

- *İş Teftiş Kurulu işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hususunda denetlemeler yapar*
- *İş denetiminin ana amacı çalışanları korumak, çalışma yaşamı ile ilgili mevzuatın uygulanıp uygulanmadığını izlemek ve denetlemek,*
- *81 sayılı ILO Sözleşmesinin 3. ve 129 sayılı ILO Sözleşmesinin 6. maddelerine göre, iş denetiminin temel ve öncelikli görev alanı, çalışma ortamı ve çalışma koşullarıdır. Bu alanlara ikincil olanlar ise çalışma ilişkileri, istihdam ve meslek eğitimidir.*

İŞ TEFTİŞ KURULU YAPISI

ÇASGEM

ÇASGEM 1955 yılında Yakın ve Orta Doğu Çalışma Enstitüsü (YODÇE) adıyla İstanbul'da kurulmuştur.

YODÇE, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Türkiye Hükümeti arasında 17.01.1955 tarihinde, 5 Eylül 1951 tarih ve 6114 sayılı Kanuna dayanarak hazırlanan 13 Sayılı Ek Anlaşma ile kurulmuş ve aynı gün faaliyetine başlamıştır.

ÇASGEM GÖREVLERİ

- *Çalışma hayatı, sosyal güvenlik, iş sağlığı ve güvenliği, işçi işveren ilişkileri, istihdam, verimlilik, toplam kalite yönetimi, iş piyasası alomaliye.com etütleri, ergonomi, çevre, ilk yardım, iş istatistikleri ve benzeri konular ile işyerindeki sağlık ve güvenlik risklerini önlemek ve koruyucu hizmetleri yürütmek üzere görevlendirilecek işyeri hekimi, mühendis, teknik eleman, hemşire ve diğer sağlık personeline iş sağlığı ve güvenliği konusunda gerektiğinde Bakanlık birimleri veya ilgili kurum ve kuruluşlar ile birlikte, eğitim programları hazırlamak, eğitim vermek veya eğitim hizmeti satın almak, sertifikalandırmak, bu konularla ilgili araştırmalar yapmak veya yaptırmak,*
- *Bakanlık, bağlı kuruluşları ile ilgili kuruluşlarının personeli ile özel veya kamu sektöründe faaliyet gösteren işyerlerindeki işçi, işveren veya yönetici personel için eğitim, seminer ve konferanslar tertip etmek veya bu konularda tertiplenmiş eğitim, konferans ve seminerlere iştirak etmek.*

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU (SGK)

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU KURULUŞ AMACI

Sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına alacak, sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişilebilir, malî açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlarda bir sosyal güvenlik sisteminin gerçekleştirilmesi amacıyla kurulmuştur.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU (SGK)

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU KURULUŞ GÖREVLERİ

Sosyal güvenlik politikalarını uygulamak, bu politikaların geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak,

Hizmet sunduğu gerçek ve tüzel kişileri hak ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirmek, haklarının kullanılmasını ve yükümlülüklerinin yerine getirilmesini kolaylaştırmak,

Sosyal güvenliğe ilişkin konularda; uluslararası gelişmeleri izlemek, AB ve Uluslararası kuruluşlar ile işbirliği yapmak, yabancı ülkelerle yapılacak sosyal güvenlik sözleşmelerine ilişkin gerekli çalışmaları yürütmek, uluslararası antlaşmaları uygulamak,

Sosyal güvenlik alanında, kamu idareleri arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak,

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Uluslar arası Çalışma Örgütü (ILO) ve Sözleşmeleri (International Labour Organization)

Kuruluş ;1919Türkiye'nin üyeliği 1932

Birleşmiş Milletler kuruluşları arasında yalnızca ILO üçlü yapıya sahiptir. Birleşmiş Milletler içinde ILO, **eşit katılımlı işçi ve işveren örgütleri ve de hükümetin yönetim organları** ile birlikte üçlü bir yapı oluşturmaktadır. ILO, **sosyal** ve **ekonomik** konularda ve başka alanlarda geçerli ulusal **politikaların geliştirilmesinde** ve uygulanmasında sendikalar ve işverenler arasındaki **sosyal diyalogu** geliştirerek aynı üçlü yapılanmayı üye ülkelerde de destekler. Uluslararası asgari çalışma şartları ve ILO' nun genişletilmiş politikaları, her yıl toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

ILO'nun Dört Temel Stratejisi;

1. Çalışma yaşamında **standartlar, temel ilke ve haklar geliştirmek ve gerçekleştirmek;**
2. Kadın ve erkeklerin insana yakışır işlere sahip olabilmeleri için daha fazla **fırsat yaratmak,**
3. Sosyal koruma programlarının kapsamını ve **etkinliğini artırmak**
4. Üçlü yapıyı ve sosyal diyalogu **güçlendirmek**

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

ILO'nun Hedefleri;

- ✓İstihdam ve işsizliğin önlenmesi
- ✓Çalışma saatleri
- ✓Uygun asgari ücret
- ✓İş dışındaki hastalık ve kazalardan korunma
- ✓Çocukların, gençlerin ve kadınların korunması
- ✓Yaşlılıkta ve maluliyette koruma
- ✓Göçmen işçilerin haklarını korunması
- ✓Eşit işe eşit ücret
- ✓Örgütlenme özgürlüğü
- ✓Mesleki eğitim ve sürekli eğitim

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN KAVRAM VE KURALLARININ GELİŞİMİ

Dünya Sağlık Örgütü (7 Nisan 1948)

(World Health Organization)

WHO Anayasası' nın yürürlüğe girdiği 7 Nisan, Dünya Sağlık Günü olarak kutlanır. 1948' de WHO' ya üye olan Türkiye, Avrupa Bölgesinde 51 Devletle birlikte üyeliğini sürdürmektedir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN KAVRAM VE KURALLARININ GELİŞİMİ

Dünya Sağlık Örgütü (7 Nisan 1948)

Örgütün amaçları

- Sağlık alanında uluslararası nitelik taşıyan çalışmalarda yönetici ve koordinatör makam sıfatıyla hareket etmek.
- BM, İhtisas Kuruluşları, sağlık idareleri, meslek grupları ve keza uygun görülecek diğer örgütlerle fiili bir işbirliği kurmak ve sürdürmek.
- Hükümetlere, istek üzerine, sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi için yardım yapmak.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN KAVRAM VE KURALLARININ GELİŞİMİ

- Uygun teknik yardım yapmak ve acil durumlarda, hükümetlerin istekleri ya da kabulleri ile gereken yardımı yapmak.
- BM'in isteği üzerine, manda altındaki ülkeler halkı gibi özelliği olan topluluklara sağlık hizmetleri götürmek ve acil yardımlar yapmak ya da bunların sağlanmasına yardım etmek.
- [Epidemiyoloji](#) ve [istatistik](#) hizmetleri de dahil olmak üzere gerekli görülecek idari ve teknik hizmetleri kurmak ve sürdürmek.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN KAVRAM VE KURALLARININ GELİŞİMİ

- Epidemik, andemik vb. hastalıkların ortadan kaldırılması yolundaki çalışmaları teşvik etmek ve geliştirmek.
- Gerektiğinde diğer İhtisas Kuruluşları ile işbirliği yaparak kazalardan doğan zararları önleyebilecek önlemlerin alınmasını teşvik etmek.
- Gerektiğinde diğer İhtisas Kuruluşları ile işbirliği yaparak, beslenme, mesken, eğlence, ekonomik ve çalışma koşullarının ve çevre sağlığı ile ilgili diğer bütün unsurların iyileştirilmesini kolaylaştırmak.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN KAVRAM VE KURALLARININ GELİŞİMİ

- Sağlığın geliştirilmesine katkıda bulunan bilim ve meslek grupları arasında işbirliğini kolaylaştırmak.
- Uluslararası sağlık sorunlarına ilişkin sözleşmeler, anlaşmalar ve tüzükler teklif etmek, tavsiyelerde bulunmak ve bunlardan dolayı Örgüt'e düşebilecek ve amacına uygun görevleri yerine getirmek.
- Ana ve çocuk sağlığı ve refahı lehindeki hareketleri geliştirmek, ana ve çocuğun tam bir değişme halinde bulunan bir çevre ile uyumlu halde yaşamaya olan kabiliyetlerini arttırmak.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN KAVRAM VE KURALLARININ GELİŞİMİ

- Ruh sağlığı alanında özellikle insanlar arasında uyumlu ilişkilerin kurulmasına ilişkin her türlü faaliyetleri kolaylaştırmak.
- Sağlık alanında araştırmaları teşvik ve rehberlik etmek.
- Sağlık, tıp ve yardımcı personelin öğretim ve yetiştirilme normlarının iyileştirilmesini kolaylaştırmak.
- Gerekirse diğer ihtisas kuruluşları ile işbirliği yaparak kamu sağlığı, hastane hizmetleriyle sosyal güvenlik de dahil koruyucu ve tedavi edici tıbbi bakıma ilişkin idari ve sosyal teknikleri incelemek ve tanıtmak.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN KAVRAM VE KURALLARININ GELİŞİMİ

- Sağlık alanında her türlü bilgi sağlamak, tavsiyelerde bulunmak ve yardımlar yapmak.
- Sağlık bakımından aydınlatılmış bir kamuoyu oluşumuna yardım etmek.
- Hastalıkların, ölüm nedenlerinin kamu sağlığı uygulama metodlarının uluslararası nomanklatürlerini tayin etmek ve ihtiyaca göre yeniden gözden geçirmek.
- Teşhis yöntemlerini gerektiği kadar standart hale getirmek.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN KAVRAM VE KURALLARININ GELİŞİMİ

- Yiyeceklere, biyolojik, farmasötik ve benzeri ürünlere ilişkin uluslararası normlar geliştirmek, kurmak ve bunların kabülünü teşvik etmek.
- Genel olarak Örgüt'ün amacına ulaşmak için gereken her önlemi almak.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN KAVRAM VE KURALLARININ GELİŞİMİ

OSHA'nın kuruluş amacı: Avrupa Birliğinde işyerlerinin daha sağlıklı, güvenli ve üretken olmalarına katkıda bulunmaktadır.

Ajans, iş sağlığı ve güvenliği konusunda ülkelerin gelişimi ve konuyla ilgili bilgi paylaşımını sağlamaktadır. **Ajans üçlü bir yapıda organize olup** karar verici konumda olan her bir üye devletin **devlet, işçi ve işveren temsilcilerini bir araya getirmektedir.**

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN KAVRAM VE KURALLARININ GELİŞİMİ

Avrupa İSG Ajansı (OSHA) (European Agency for Safety and Health)

2062/94 , 1643/95 ve 1654/2003. AB bünyesinde, İSG alanında bilgi ve deneyimlerin geliştirilmesi, toplanması, paylaşılması ve analizini amaçlamaktadır. OSHA 'nın Türkiye'deki irtibat birimi (Contact Point); İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğüdür

(23 MAYIS 2015 – İşyeri Hekimliği)

Soru No: 33

İngiltere’de baca temizliği işinde çalışan çocuklarda ileri yaşlarda skrotum kanserinin sık görüldüğüne dikkat çeken hekim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Edwin Chadwick
- B) Bernardino Ramazzini
- C) Georgius Agricola
- D) Percival Pott
- E) William Farr

(23 MAYIS 2015 – İşyeri Hekimliği)

Soru No: 33

İngiltere’de baca temizliği işinde çalışan çocuklarda ileri yaşlarda skrotum kanserinin sık görüldüğüne dikkat çeken hekim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Edwin Chadwick
- B) Bernardino Ramazzini
- C) Georgius Agricola
- D) Percival Pott
- E) William Farr

(Doğru Cevap: D)

(23 MAYIS 2015 – DSP)

Soru:Aşağıdakilerden hangisi 18. yüzyılda ilk defa hastanelerde meslek hastalıklarının tedavisi için özel bölümler kurulmasını önermiştir?

- A) Tissot
- B) Vauban
- C) Belidor
- D) Patissier
- E) Jackuard

(23 MAYIS 2015 – DSP)

Soru:Aşağıdakilerden hangisi 18. yüzyılda ilk defa hastanelerde meslek hastalıklarının tedavisi için özel bölümler kurulmasını önermiştir?

- A)Tissot
- B) Vauban
- C)Belidor
- D)Patissier
- E)Jackuard

(DOĞRU CEVAP:A)

(23 MAYIS 2015 – DSP)

Soru:İş sağlığı ve Güvenliği Konusunda İlk Çalışmalar Hangi Ülkede yapılmıştır.

- A)Almanya
- B)Hollanda
- C)İngiltere
- D)Fransa
- E)İtalya

(23 MAYIS 2015 – DSP)

Soru:İş sağlığı ve Güvenliği Konusunda İlk Çalışmalar Hangi Ülkede yapılmıştır.

- A)Almanya
- B)Hollanda
- C)İngiltere
- D)Fransa
- E)İtalya

(DOĞRU CEVAP:E)

- **1. Doktorlara, hastalarından öykü alırken onların mesleklerini de sormalarını öğütleyen ve işsağlığı ve güvenliğinin kurucusu olarak değerlendirilen hekim aşağıdakilerden hangisidir?**

(Ekim 2012 C Sınıfı)

A) Hipokrat

B) İbn-i Sina

C) Ramazzini

D) Paracelsus

- **1. Doktorlara, hastalarından öykü alırken onların mesleklerini de sormalarını öğütleyen ve işsağılığı ve güvenliğıinin kurucusu olarak değeriendirilen hekim aşığıdakilerden hangisidir?**

(Ekim 2012 C Sınıfı)

A) Hipokrat

C) Ramazzini

B) İbn-i Sina

D) Paracelsus

- **2. İş sağlığı ve güvenliği (İSG) kavramı ile kuralların tarihsel gelişimi sürecine ilişkin olarak aşağıdaki önermelerden hangisi yanlıştır?**

(Temmuz 2011 B Sınıfı)

- A) Ülkemizde Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki ilk iş sağlığı ve güvenliği kuralları dizisi Polis Nizamnamesi ile hazırlanmış ve uygulanmıştır.
- B) İtalyan Ramazzini 17. yüzyıldaki sayısız çalışmaları ile iş sağlığı ve güvenliği ilkelerinin kurucusu sayılmaktadır.
- C) İş sağlığına yönelik sistematik çalışmalar esas olarak Sanayi Devrimi ile İngiltere’de başlamış ve günlük çalışma saati 19. yüzyılda 12 saate indirilmiştir.
- D) İSG; işyeri çalışma ortamı ve koşullarından kaynaklanan tehlikelere, iş kazalarına, mesleki ve diğer tür hastalıklara karşı işçilerin teknik ve yasal önlemlerle korunması olarak tanımlanabilir.

- **2. İş sağlığı ve güvenliği (İSG) kavramı ile kuralların tarihsel gelişimi sürecine ilişkin olarak aşağıdaki önermelerden hangisi yanlıştır?**

(Temmuz 2011 B Sınıfı)

- A) Ülkemizde Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki ilk iş sağlığı ve güvenliği kuralları dizisi Polis Nizamnamesi ile hazırlanmış ve uygulanmıştır.
- B) İtalyan Ramazzini 17. yüzyıldaki sayısız çalışmaları ile iş sağlığı ve güvenliği ilkelerinin kurucusu sayılmaktadır.
- C) İş sağlığına yönelik sistematik çalışmalar esas olarak Sanayi Devrimi ile İngiltere’de başlamış ve günlük çalışma saati 19. yüzyılda 12 saate indirilmiştir.
- D) İSG; işyeri çalışma ortamı ve koşullarından kaynaklanan tehlikelere, iş kazalarına, mesleki ve diğer tür hastalıklara karşı işçilerin teknik ve yasal önlemlerle korunması olarak tanımlanabilir.

3. İş sağığı ve güvenliğıne ilişkin ilk yasal düzenlemeler öncelikle hangi ülkede yapılmaya başlanmıştır?

(Aralık 2011 A Sınıfı)

- A) İngiltere
- B) Japonya
- C) Finlandiya
- D) Amerika Birleşik Devletleri

3. İş sağığı ve güvenliğıne ilişkin ilk yasal düzenlemeler öncelikle hangi ülkede yapılmaya başlanmıştır?

(Aralık 2011 A Sınıfı)

A) İngiltere

B) Japonya

C) Finlandiya

D) Amerika Birleşik Devletleri

4. “De Morbis Artificum Diatriba” adlı kitabında doktorlara hastalarının mesleğini sormalarını öğütlemiş olan, iş sağlığına önemli katkıları nedeniyle iş sağlığının kurucusu ve babası olarak bilinen kişi kimdir?

(Mayıs 2013 B Sınıfı)

- A) Paracelsus
- B) Georgius Agricola
- C) Bernardino Ramazzini
- D) Charles Turner Thackrah

4. “De Morbis Artificum Diatriba” adlı kitabında doktorlara hastalarının mesleğini sormalarını öğütlemiş olan, iş sağlığına önemli katkıları nedeniyle iş sağlığının kurucusu ve babası olarak bilinen kişi kimdir?

(Mayıs 2013 B Sınıfı)

A) Paracelsus

B) Georgius Agricola

C) Bernardino Ramazzini

D) Charles Turner Thackrah

5. Aşağıdaki kavramlardan hangisi, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının amaçlarıyla doğrudan ilişkilendirilemez?

- a) İş kazalarını önlemek**
- b) meslek hastalıklarını azaltmak**
- c) Çalışanlara güvenli çalışma davranışı kazandırmak**
- d) Verimliliği arttırmak**
- e) Karı yükseltmek**

5. Aşağıdaki kavramlardan hangisi, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının amaçlarıyla doğrudan ilişkilendirilemez?

- a) İş kazalarını önlemek
- b) meslek hastalıklarını azaltmak
- c) Çalışanlara güvenli çalışma davranışı kazandırmak
- d) Verimliliği arttırmak
- e) **Karı yükseltmek**

6. İş sağığı ve güvenliğı alanında çıkarılan ilk kanun olan ıraklık Sağıık ve Ahlakı kanunu 1802 yılında hangi ülkede kabul edilerek yürürlüğe girmiştir?

- a) Fransa**
- b) Yunanistan**
- c) İngiltere**
- d) İtalya**
- e) Japonya**

6. İş sağlığı ve güvenliği alanında çıkarılan ilk kanun olan Çıraklık Sağlık ve Ahlakı kanunu 1802 yılında hangi ülkede kabul edilerek yürürlüğe girmiştir?

- a) Fransa
- b) Yunanistan
- c) İngiltere
- d) İtalya
- e) Japonya

7. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de iş sağlığıyla ilgili ilk yasal mevzuattır?

- a) Mecelle**
- b) Polis Nizamnamesi**
- c) Dilaverpaşa Nizamnamesi**
- d) Maadin Nizamnamesi**
- e) Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun**

7. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de iş sağlığıyla ilgili ilk yasal mevzuattır?

- a) Mecelle
- b) Polis Nizamnamesi
- c) **Dilaverpaşa Nizamnamesi**
- d) Maadin Nizamnamesi
- e) Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun

8. Osmanlı devletinde İş Sağlığı ve Güvenliği alanında çıkarılan ilk yasal belge olan Dilaver Paşa Nizamnamesi hangi çalışan kesim hedef alınarak çıkarılmıştır?

- a) Karayolu ve demiryolu işçileri
- b) Liman işçileri
- c) İnşaat işçileri
- d) Kömür madeni işçileri
- e) Metal işçileri

8. Osmanlı devletinde İş Sağlığı ve Güvenliği alanında çıkarılan ilk yasal belge olan Dilaver Paşa Nizamnamesi hangi çalışan kesim hedef alınarak çıkarılmıştır?

- a) Karayolu ve demiryolu işçileri
- b) Liman işçileri
- c) İnşaat işçileri
- d) Kömür madeni işçileri**
- e) Metal işçileri

9. ILO kaç yılında kuruldu?

a)1811

b)1890

c)1909

d)1919

e)1921

9. ILO kaç yılında kuruldu?

a)1811

b)1890

c)1909

d)1919

e)1921

10. Türkiye ILO ya kaç yılında girdi ve fiili işbirliğine kaç yılında başladı?

- a) 1932-1946**
- b) 1936-1946**
- c) 1939-1948**
- d) 1945-1950**
- d) 1950-1956**

10. Türkiye ILO ya kaç yılında girdi ve fiili işbirliğine kaç yılında başladı?

- a) **1932-1946**
- b) 1936-1946
- c) 1939-1948
- d) 1945-1950
- d) 1950-1956

11. Aşağıdakilerden hangisi 1842 yılında “Çalışanların Çevre Sağlığı Koşulları” adlı bir rapor hazırlayarak çevre sağlığının kurucusu kabul edilmiştir?

- a) Hipokrates**
- b) Dioscorides**
- c) Paracelsus**
- d) Bernardino Ramazzini**
- e) Edwin Chadwick**

11. Aşağıdakilerden hangisi 1842 yılında “Çalışanların Çevre Sağlığı Koşulları” adlı bir rapor hazırlayarak çevre sağlığının kurucusu kabul edilmiştir?

- a) Hipokrates
- b) Dioscorides
- c) Paracelsus
- d) Bernardino Ramazzini
- e) **Edwin Chadwick**

12. Aşağıdakilerden hangisinin skrotum kanseri konusundaki gözlemi üzerine 1788 yılında İngiltere’de “Baca Temizleyenlerin ve Çıraklarının” çalışma koşullarını düzenleyen bir yasa çıkarılmıştır.

- a) Hipokrates
- b) Dioscorides
- c) Percival Pott
- d) Bernardino Ramazzini
- e) Edwin Chadwick

12. Aşağıdakilerden hangisinin skrotum kanseri konusundaki gözlemi üzerine 1788 yılında İngiltere’de “Baca Temizleyenlerin ve Çıraklarının” çalışma koşullarını düzenleyen bir yasa çıkarılmıştır.

- a) Hipokrates
- b) Dioscorides
- c) **Percival Pott**
- d) Bernardino Ramazzini
- e) Edwin Chadwick

13. Aşağıdakilerden hangisi Atatürk döneminde İSG alanını düzenleyen kanunlardan değildir?

- a)114 sayılı Zonguldak ve Ereğli Havza-i Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amale Menafi-i Umumiyesine Olarak Furuhtuna Dair Kanun**
- b)151 sayılı Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun**
- c)Borçlar Kanunu**
- d)1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu**
- e)1475 sayılı İş Kanunu**

13. Aşağıdakilerden hangisi Atatürk döneminde İSG alanını düzenleyen kanunlardan değildir?

- a)114 sayılı Zonguldak ve Ereğli Havza-i Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amale Menafi-i Umumiyesine Olarak Furuhtuna Dair Kanun
- b)151 sayılı Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun
- c)Borçlar Kanunu
- d)1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu
- e)1475 sayılı İş Kanunu

13. “Çalışma Şartlarını ve Çevreyi İyileştirme Programı (PIACT) çevresinde; Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Özel Fon İdaresi (UNDP) ve ILO temsilcileri arasında 1968 tarihinde imzalanan “İşçi Sağlığı ve Güvenliği Özel Fon Projesi Ön Uygulama Anlaşması” onaylanarak, 26 Mart 1969 tarih ve 6/11568 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile “.....” kurulmuştur.” İfadesindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

(Ekim 2012 C Sınıfı)

- A) İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü (İSGÜM)
- B) İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü(İSGGM)
- C) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM)
- D) Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü(TODAİE)

13. “Çalışma Şartlarını ve Çevreyi İyileştirme Programı (PIACT) çevresinde; Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Özel Fon İdaresi (UNDP) ve ILO temsilcileri arasında 1968 tarihinde imzalanan “İşçi Sağlığı ve Güvenliği Özel Fon Projesi Ön Uygulama Anlaşması” onaylanarak, 26 Mart 1969 tarih ve 6/11568 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile “.....” kurulmuştur.” İfadesindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

(Ekim 2012 C Sınıfı)

- A) İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü (İSGÜM)
- B) İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü(İSGGM)
- C) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM)
- D) Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü(TODAİE)

1. Türkiye’de 50’den fazla işçinin çalıştığı işyerlerinde hekim bulundurma zorunluluğu ilk olarak hangi yasal düzenlemede yer almıştır?

(Aralık 2011 A Sınıfı)

- A) Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun
- B) Umumi Hıfzıssıhha Kanunu
- C) Belediyeler Kanunu
- D) İş Kanunu

1. Türkiye’de 50’den fazla işçinin çalıştığı işyerlerinde hekim bulundurma zorunluluğu ilk olarak hangi yasal düzenlemede yer almıştır?

(Aralık 2011 A Sınıfı)

A) Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun

B) Umumi Hıfzıssıhha Kanunu

C) Belediyeler Kanunu

D) İş Kanunu

(23 mayıs 2015 B Sınıfı)

Soru No: 9

Osmanlı İmparatorluğu döneminde iş sağlığı ve güvenliği alanındaki ilk düzenlemeler aşağıdakilerin hangisiyle yapılmıştır?

- A) 151 sayılı Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Mûteallik Kanun
- B) 1860 tarihli Maden Kanunu
- C) 1865 tarihli Dilaver Paşa Nizamnamesi
- D) Mecelle
- E) 1869 tarihli Maadin Nizamnamesi

(23 mayıs 2015 B Sınıfı)

Soru No: 9

Osmanlı İmparatorluğu döneminde iş sağlığı ve güvenliği alanındaki ilk düzenlemeler aşağıdakilerin hangisiyle yapılmıştır?

- A) 151 sayılı Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Mûteallik Kanun
- B) 1860 tarihli Maden Kanunu
- C) 1865 tarihli Dilaver Paşa Nizamnamesi
- D) Mecelle
- E) 1869 tarihli Maadin Nizamnamesi

Doğru cevap: C